

СОЦІАЛІЗАЦІЯ МОЛОДІ У МОЛОДІЖНИХ РАДАХ НА ПРИКЛАДІ МІСТА ВІННИЦІ

М. В. Маєвська, Ю. В. Окуньовська

Анотація. У дослідженні була подана інформація про діяльність молодіжних об'єднань, зокрема молодіжних рад на прикладі міста Вінниці та про роль цих структур у соціалізації молоді. Розглянуто роль молодіжних рад у процесах соціалізації молоді, а також їх вплив на розвиток громадянського суспільства.

Ключові слова: молодь, молодіжні ради, соціалізація, молодіжні об'єднання, громада.

Вступ. Молодіжні ради відіграють унікальну роль у питанні соціалізації молоді в сучасній культурі, яка виходить за межі традиційних кіл. Вивчення та аналіз цього явища стає вирішальним, коли йдеться про формування у молоді активної громадянської ролі, яка є важливою для створення розвиненого та сталого суспільства. Ми розглядаємо роль молодіжних рад у процесах соціалізації молоді, а також їх вплив на розвиток громадянського суспільства, щоб надалі визначити методи та підходи для підвищення ефективності молодіжних рад як інструментів соціалізації та активізації громадянської активності молодого покоління.

Актуальність. Молодіжний активізм переживає період трансформації, оскільки відбувається вплив глобалістичних, євроінтеграційних ідей, що водночас поєднується з кризовою ситуацією в Україні внаслідок війни. Через це молодь вже у ранньому віці стикається з необхідністю знаходження власного «Я» у суспільстві та ідентифікацією себе як громадянина свого міста та держави. Саме дослідження наявних механізмів соціалізації та проблем, у контексті з якими стикається молодь на шляху до залученості у третій сектор суспільства, допоможе краще зрозуміти, як покращити молодіжну політику в країні.

Мета роботи. Основною метою цього дослідження є розкритті ролі та впливу молодіжних рад на процес соціалізації молоді.

Основний виклад матеріалу. Відповідно до ст. 1 Закону України «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні», молоддю вважаються громадяни віком від 14 до 35 років [1]. Відповідно до даних служби статистики України станом на 1 січня 2022 р. в Україні проживало 9 969 315 молодих осіб віком від 14 до 35 років, що становило 24,3 % від загальної чисельності постійного населення України [2]. За останніми дослідженнями платформи «Опендатабот» на серпень 2023 року, приблизно 2,4 млн українців виїхало закордон, із них третину становила молодь [3]. Ми розуміємо, що внаслідок повномасштабного вторгнення Росії в Україні кількість молоді суттєво зменшилась через міграцію до інших країн. Тому зростає необхідність у підтримці молодіжних рухів в Україні, щоб надати розуміння молоді, яка залишилась або прагне повернутись, що тут є всі можливості для реалізації їх потенціалу у суспільстві.

Для кращого розуміння специфіки діяльності молодіжних рад необхідно встановити їх дефініцію, зокрема регіонального та місцевого рівнів, відповідно до постанови про затвердження типових положень про молодіжні ради. Отже, молодіжна рада місцевого рівня утворюється як молодіжний консультативно-дорадчий орган при сільській, селищній, міській, районній у місті раді, основним завданням якого є сприяння реалізації права молоді на участь у формуванні та здійсненні молодіжної політики на місцевому рівні. Також молодіжна рада регіонального рівня може утворюватися як молодіжний консультативно-дорадчий орган при обласній раді й адміністрації з метою залучення молоді до формування та реалізації молодіжної політики на регіональному рівні [4].

У місті Вінниці діє дві молодіжні ради, одна з яких – місцевого спрямування, інша – обласного. Студентська рада Вінниччини (СРВ) – консультативно-дорадчий орган при Голові Вінницької обласної державної адміністрації, що об'єднує учнівські / студентські самоврядування області. Студентська рада Вінниччини у своїх діях підпорядковується Департаменту соціальної та молодіжної політики Вінницької обласної військової адміністрації [5].

Задля залучення молодого покоління в процеси духовного, економічного і соціально-культурного розвитку міста створена Вінницька молодіжна рада, яка здатна впливати та контролювати

лювати рішення влади, оскільки є консультативно-дорадчим органом, що утворений з метою більш повного врахування позицій молоді під час реалізації державної політики у сферах соціального становлення молоді. Вінницька молодіжна рада підпорядкована Відділу молодіжної політики Вінницької міської ради [6].

Більшість авторів вважають, що основою формою реалізації молодіжного руху є діяльність молодіжних організацій. Молодіжні громадські організації, за твердженням Ю. Івженка, є провідними соціальними інститутами, які формують соціальну активність молоді особистості [7]. Отже, можемо розглядати молодіжні організації відповідно до таких характеристик:

- як соціальну спільноту молодих людей зі спільними інтересами та прагненнями до реалізації власних потреб;
- як об'єднання зі спільними інтересами у формальну організацію шляхом її інституціоналізації;
- як один з інститутів суспільства, що виступає посередником у діалозі між державою та молоддю.

Тому дійсно, можемо погодитись, що важливий вплив на процес формування громадянськості у молоді іде з боку молодіжних організацій, оскільки саме в молодіжних організаціях найбільш реалізуються умови ефективної соціалізації молоді. На думку Д. Грищука, на певному етапі соціального зростання молоді людини, коли зміщується роль сім'ї, відігравати провідну роль у її подальшому розвитку починає саме молодіжна організація [8]. У цьому випадку ми розглядаємо місцеві консультативно-дорадчі органи в місті, де основними делегатами можуть бути молоді люди віком від 14 років, тому навіть школярі мають змогу соціалізуватись у молодіжних рухах.

Українська дослідниця молодіжного активізму О. Ступак розглядає соціальну активність молоді відповідно до цих положень:

- соціальна активність молоді розглядається як інтегрована особистісна діяльність, що цілеспрямовано та систематично формується в процесі діяльності інститутів громадянського суспільства, у нашому випадку – молодіжних рад.
- процес формування та розвитку соціальної активності молоді залежить від рівня участі молоді в діяльності молодіжних рад і інших громадських інституцій;
- соціальна активність молоді в молодіжних радах розглядається як система, в якій усі компоненти пов'язані спільною метою та структурним взаємозв'язком;
- під час організації діяльності інститутів громадянського суспільства треба враховувати вікові індивідуально-психологічні особливості та потреби молоді, їх відносини з оточенням та середовищем [9].

Саме консультативно-дорадчі органи, як-от Вінницька молодіжна рада та Студентська рада Вінниччини, відіграють роль соціальних спільнот, де молодь інституційно об'єднана заради спільної ідеї – розвитку громадської свідомості серед молодого покоління міста, і виступають посередниками між державою, зокрема органами міського та обласного врядування, і молоддю. Це можна простежити відповідно до їх діяльності, яка висвітлюється у соціальних мережах та місцевих ЗМІ. Кожна з організацій проводить приблизно 10 заходів та акцій щомісяця соціально-патріотичного, культурно-просвітницького та спортивного спрямування [10; 11].

Існують різні етапи розвитку та соціалізації, які молоді люди проходять у об'єднаннях та молодіжних радах, зокрема:

- Вступ та ознайомлення: спочатку молоді люди приєднуються до органу. Вони ознайомлюються з цілями, місією та цінностями молодіжної асоціації, а також з її політикою та управлінням, стають офіційними делегатами або волонтерами у організації. Однак перед цим існує просвітницька компанія задля ознайомлення молоді з наявними можливостями участі. Саме від ознайомчої діяльності залежить їх майбутня участь.

- Участь та активність: молодь бере активну участь у діяльності об'єднання. Починає займати певну позицію та посаду під час діяльності, отримує досвід та створює нові ініціативи. Цей етап сприяє зростанню соціальної відповідальності, комунікативних та лідерських здібностей. Розглядаючи етап активності на прикладі Молодіжної ради міста Вінниці, можемо ствер-

джувати, що молодь професійно реалізує зустрічі з психологами, політологами, влаштовує цікаві заходи та волонтерські збори. Участь в організації стає для студентів хобі в поєднанні з громадським волевиявленням.

- Навчання та розвиток: громадські об'єднання дають молодим людям можливість отримати нові навички, розвинути наявні та підвищити свою компетентність. До цієї категорії можуть належати тренінги, семінари, менторство, освітні ініціативи тощо. Молоді люди отримують нову інформацію, здібності та досвід, які сприяють їхньому особистому та професійному зростанню.

- Формування ідентичності і сприяння громадській приналежності, яка також впливає на те, як молодь бачить суспільство. Важливим чинником діяльності є розуміння своєї приналежності до певного регіону та країни. Ідентифікуючи себе як справжнього жителя, громадянина та патріота, молода людина вбачає в цьому своє основне завдання у покращенні життя у своєму середовищі. Водночас М. Олсон зазначає, що члени руху, будучи такими, окрім спільної мети та цілей, мають обов'язково персональну зацікавленість участі в русі або організації, яка може відрізнитися від інтересів інших індивідів, які належать до цього руху [12].

Залучення молоді до соціального руху та адаптація стає каталізатором переміщення у соціумі. Участь у молодіжних організаціях може відігравати роль соціологічного «перевізника». Вплив молодіжних громадських організацій як одного з найважливіших інститутів соціального впливу на особистість вирізняється певними ознаками, а саме: наявністю мети, структурованістю, певною системою цінностей, набором соціальних позицій та ролей тощо.

Висновки. Незважаючи на різноманітність і здатність приймати рішення з урахуванням різноманітних інтересів, сучасні молодіжні ради та інші організації не здатні охопити всю молодь і допомогти їй у соціалізації процесів. Стратегічним завданням молодіжної політики України є створення умов для самореалізації та творчого розвитку кожної молодої людини – громадянина України, реалізації інноваційного потенціалу молоді в усіх сферах суспільного життя. Розглядаючи ініціативи молодіжних рад, необхідно зазначити їх внесок у соціалізацію та самовизначення кожного індивіда окремо. Тому можна вважати, що система соціалізації в молодіжних громадських об'єднаннях створює організаційну та суттєву єдність, яка впливає на те, як молоді люди переживають власні процеси самореалізації, надаючи їм справжнього спектру можливостей для дій.

Abstract. The study provided information on the activities of youth associations, including youth councils on the example of the city of Vinnytsia, and on the role of these structures in the socialization of youth. The role of youth councils in the processes of youth socialization, as well as their influence on the development of civil society, is considered.

Keywords: youth, youth councils, socialization, youth associations, community.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Конституція України: Закон України № 2999-ХІІ від 05.02.93. База даних «Законодавство України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2998-12#Text> (дата звернення: 25.02.2024).
2. Громадська організація ІНСТИТУТ МОЛОДІ (офіційний сайт). URL: <http://surl.li/funpo> (дата звернення: 25.02.2024).
3. Опендатабот (офіційний сайт). URL: <https://opendatobot.ua/analytics/real-ukrainian-refugees> (дата звернення: 06.03.2024).
4. Конституція України: Постанова Кабінету міністрів України від 18 грудня 2018 р. № 1198. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1198-2018-%D0%BF#n11> (дата звернення: 06.01.2024).
5. Вінницька обласна військова адміністрація (офіційний сайт). URL: <https://www.vin.gov.ua/dep-smp/studentska-rada-vinnychchynu> (дата звернення: 10.01.2024).
6. Вінницька міська рада. Відділ молодіжної політики (офіційний сайт). URL: <https://www.vmr.gov.ua/viddil-molodizhnoi-polityky#parentHorizontalTab4> (дата звернення: 11.01.2024).
7. Івженко Ю. В. Молодіжні громадські організації як інститут формування соціальної активності особистості. *Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді*: зб. наук. праць. Кіровоград: Імекс-ЛТД, 2014. Вип. 18, кн. 1. С. 289–297.
8. Гришук Д. Г. Філософське обґрунтування природи громадянської соціалізації молоді: методологічні основи дослідження процесу. *Теоретичні і прикладні проблеми психології*: зб. наук. пр. Східноукр. нац. ун-ту ім. Володимира Даля. Луганськ: Вид-во СХУ ім. В. Даля. 2014. № 3(35). С. 145–150.

9. Ступак О. Характеристика компонентів системи формування соціальної активності молоді в інститутах громадянського суспільства. *Наука і освіта*. 2019. № 4. С. 23–30.
10. Сторінка Вінницької молодіжної ради «vin_youth_council» в Instagram (офіційна сторінка). URL: https://www.instagram.com/vin_youth_council/ (дата звернення: 06.03.2024).
11. Сторінка Студентської ради Вінниччини «vinnytsia_council» в Instagram (офіційна сторінка). URL: https://www.instagram.com/vinnytsia_student_council?igsh=MW5vd24xcmhmOXR5aA== (дата звернення: 06.03.2024).
12. Черкашина Т. О. Етапи розвитку молодіжних організацій у Херсонській області в Україні: від зародження до сучасності. *Evropský politický a právní diskurs*. Česká Republika. Svazek 2. Vydání 3. 2015. S. 203–208.